

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

3. Quid à Sede Apostolica & Sanctæ Inquisitionis tribunalibus tentatum
actumve re super hac refertur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94274](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94274)

hac vbe, propugnabatur: nempe in generalibus capitulis Benedictionum, & Minoritarum, & idem fecissent in Capitulo generali Fratrum Mercenariorum, nisi Mag. Zumel impedivisset. Quam etiam defendi in capitulo generali Carmelitarum apud Madritum, dum ibi versaret, alpexi anno 1597. & in nullo meum quod physicas prædeterminationes tuerentur: & de præfinitione ad actum peccaminosum committere malè iudicatur.

9. Deditus his Primarij Vallisoleiani Professoris verbis plus multo, quam promissimus. Neque enim tantum pro doctrina nostra Pincianam vniuersitatem, sed & reliquas Hispaniæ Academijs recenset, quod autem de illa, & de Thomistatium (è quorum schola de reliquo ipse erat) aduersa suum iudicium fuerit hi immediatè subiunxit. [De me ingenue fateor, V.P. (licet sim discipulus. Patrum Dominicanorum, & eorum ordine non mediocriter colo) nunquam potui cum illis has physicas prædeterminationes admittere: & ita oppositum publice sæpè defendi: & hoc lecturus sum anno. Non enim percipere valeo, quomodo cum illa præfinitione consistat determinatio Concilij Tridentini sess. 6. c. 5. can. 4. vbi manifestè docet voluntatem posse resistere, etiam in sensu composito: nam vocabulis dissentire, & abicere sensum compositum denotant: & c. 6. apertè decernit, Deum non esse causam peccati: & his nunquam, obseruavi, digne satisfieri. Nec enim satis concipere queo; in quo hæc prædeterminationes differant ab errore Caluini, quo Ecclesia tantum hoc æuo perurbatur: nec qua forma per eas confutari possit. Quare obseruabam ab inferioribus hæresis nostro scolio impugnatoribus (quales Bellarminus, & Stapletonius) pro eadem ferme haberi sententiam cum Caluiniã: vtque multo magis in his, que spectant ad actus malos. Nam, vt relati duo, & alij controuerfite suggerunt Caluini, & eius affectu non adstruebant, Deum esse causam peccati: licet Catholicis per consequentiam inferant, eo ipso futurum, & causam actus præi quoad formale: quod, & ex his etiam præfinitionibus modo, quo ponuntur, sequi videtur. Insuper me confirmat in auestione, quam habeo Eucientia admittentis præfinitum actum peccaminosum secundum materiale, quod his diebus perpererim à S. Inquisitione quadam grauissima delicta puniri, & quoddam doctrinam valde noxias, que multis viris doctis, & grauius ex his, qui aderant, appendicula quadam videbantur opinionis introducentis præmouere Numen corda hominum ad materiale peccati. Molinæ librum ab hominibus doctissimis conspexi summis encomijs efferi: quem ego attente perlegi; & licet forsitan quadam in eo melius dici possint, sed re vera nihil occurrat, quod expunctione, aut censura dignum sit; multa autem, que magnam laudem promerentur. Et quamvis eius sententia re ipsa satis præca, & vetus sit, quam esse Beatorum Augustini, & Thomæ pro indubitato habeo, intelligo tamen ipsam primam existisse, qui distinctius, & fufius eam tractauit: & cum maiori robore: & scio eos, qui contra hæreses dimicant gratias referre ob ministrata arma aduersus ipsas: que sunt causæ, vt pro opinionis primo auctore haberecerit, & ob hanc ipsam causam, quamvis in eo aliquid eluceret, quod purgatione dignum esset, putarem differendam in aliud tempus castigationem: ne, si hæc ætare fieret Caluinistis vanè aduerfus Catholicos gloriationis sola daretur; & scholæ non modicum detrimentum pateretur. Certe que contra illum obijciuntur non multi ponderis sunt, & facile soluentur: Auctoritas virorum, qui his particularibus respectu miseris, quos penetrare non est difficile. Addo in quæstionibus tam acutis, & subtilibus non omnium esse, licet pro doctis teneantur, sanum iudicium ferre: Hæc habui, que dicebam, vt V.P. mandato obfasciatur. Ex Vallisoleto, die Octobris 17. anno 1600.

10. Et licet obiter Primarius hic Vallisoletanus pro nobis reliquas fere Hispaniæ vniuersitates recensuit Gratianensem, Scutianensem, Beaticensem, & Siguncinã, De Valentianã vero celebri etiam Academia certum omnino est eam his in Hispania mota contra Molinæ concordiam fuisse, ea Academia Professore Augustinianum insignem

habuit, qui & è communi sui ordinis sententia, & è Parris Molinæ, & præcipuè Gabrielis Vazq. obseruantia omnes Professores, & sua autoritate, & firmissimis argumentis in nostris, & suis partibus tenuit. Excidit sanè eius nomen vti iam diu plura alia memoriæ affolent meæ, ni scriptis inuener. Et sanè neminem, si Dominicanos excipias à nostris in ea Academia partibus, nunc etiam, defecisse, oculatus testis est noster Borrui, d. 5. de scientia media sect. vlt. citans Illustriss. Ludouicum Crespini ex Professore Primario Valentino primum Orientem dein Placentinum Episcopum lecturum de auxil. scientia, & prædest. Ioseph Verge Primarium etiam eius Academiæ Magistrum lecturum totidem. Melchiorum Fuster cuso de volunt. tract. n. 583. Bonau. Guerau. Chrysolomum Rojo, & Castely ad facras infulas assumptum lectura de scientia.

CERTAMEN III.

Quid à Sede Apostolica, & sanctæ Inquisitionis tribunalibus tentatum, actumve re super hac, referatur.

1. Hic denique apponere libet, que de doctrina nostra prædeterminationis præfinitionibus aduersa, quam, & dante, & fauste obsterantur Deo scripturæ, Patrum, & veterum scholasticorum sententijs grauidum Molinæ ingenium in puram edidit lucem, à Sede Apostolica, & fidei quæstoribus iudicata sunt. Et quid demum post longas cum aduersarijs disputationes coram Clemente VIII. & Paulo V. de ea statutum à Sede Apostolica fuerit, ne aduersarij quidem in dubium reuocant: cum etiam ante conclusam causam de vitijs accusatam sententiam nostram Clemens VIII. eam defendendi, & vbivis studiorum, & gentium edocendi Orthodoxis doctoribus copiam fecerit amplissimam, vt Augustinianus Mag. Ioan. Putecanus Tholosane Academ. Regius Primar. Professor hic restatur in 1. 2. t. 1. q. 111. dub. 4. mit. [Dux sunt de hac re extreme sententiæ, quarum neutra est de fide. Clemens quippe VIII. de hac re consultus fecit potestatem defendendi quamlibet; modo tamen alteram nulla notaret censura.] Et doct. Sorbonius Andreas Duallius Regius Parisiensis Academ. Professor t. 1. in 1. 2. tract. de grat. q. 4. sub init. [Et quidem, cum à Clemente VIII. doctorum examini relicta sit cum moderatione, qua neutra opinio hæresis, erroris, temeritatis, alteriusve qualificationis arguatur, ab omni asperiori dicto sedulo abstinebimus.] Cuius decreti, & facultatis, & moderationis meminit Dom. Mag. Petrus de Ledesma Salmant. Theologus, Vespertinus Professor præfat. ad tr. de auxil. & si ex falso quodam testimonio Card. Madrucio imposito referat [Dominicanis, vt veris Discipulis S. Th. absolutam fieri, ac sine vlla limitatione suam doctrinam sequendi à Clemente VIII. fieri facultatem; nostris vero à S. Thom. [Hæc in parte alienis suam etiam sequendi, taliter tamen, quod sanam, & Catholicam doctrinam in omnibus doceant.] Hæc tamen in nostrorum æuum ficta, dedecus in ipsos conuerterent, nobisque auerent laudem, si vera fuissent, siquidem & nos non solum de Dominicanis recentibus, sed, vt de S. Thom. auctoritate maxima ita accusatos vicisse monstraret, vt hæc in re eius sententia decreto Pontificio ab omnibus scholasticis, & Academicis (quibus nostram sequendi data ibi copia fuit) pessumdati posset. Atque insuper, cum nihil doctrinæ nostræ eo decreto notatur, sed tota docenda relinquatur, eam in omnibus sanam proflus, & Catholicam esse expressis verbis doceret, Dominicanis vero in S. Th. gratiam suam defendere permitteret: nihil de eius sanitate, vel infirmitate expressè saltem decernens. Sed certè, neque S. Th. auctoritas, id vnquam patietur, nec societatis nostræ in Angelicum Præceptorem obseruantia: gratius ille triumphus extitisset: gaudentiusque non ita magnum cum fuisset: neque nos minus ea in doctrina veros S. Th. discipulos à Clemente declaratos. Sed quoniam præciatim, & Augustini ex S. Th. testimonijs nostram doctrinam per omnia tunc probauimus cum rei, & accusari de illa ab hisce Dominicanis essemus, & hos causa cecidisse, & nostræ doctrinæ à Sede Apostolica

T. E. G. A.
A. p. p. a. i.
V. I. a.

senij, & Inſenitarum ſub grauibz penis, & cenſuris prohibet, præſatas omnes hiſtorias Congregationum illarum, & ſpeciatiim, quæ ex relatione Mag. Lemos, & Doct. Pegne circumferuntur, à pochyphas, & nullius authoritatis Innocentius declarat, à pulloque allegandas decernit. Hæc incipit. SS. D. N. Innocentius Papa X. poſt zondemnatam ſua conſtitutiones, &c. ſine autem ad rem præſentem ait. Cæterum, cum, tam Roma, quam alibi circumferantur quædam aſſerta acta manuſcripta, & forſan typis excuſſa, Congregationum habitatum ceram faciliſ record. Clemente VIII. ac Paulo V. ſuper quaſtione de auxiliis diuina gratia, tam ſub nomine Franciſci Pegna olim Rota Romana decani, quam fratris Thoma de Lemos ordinis Predicatorum aliorumque Prælatorum, & Theologorum, qui, ut aſſeritur, prædictis interſuerunt Congregationibus. Necnon quoddam autographum, ſive exemplar cuiuſdam aſſerte conſtitutionis euſdem Pauli V. ſuper definitione prædictæ quaſtionis de auxiliis, ac damnationis ſententiæ, ſeu ſententiarum Ludouici Molina ſocietatis Ieſu: eadem ſanctitas ſua præſenti hæc decreto declarat, ac decernit: prædictis aſſertis aliis, tam pro ſententiæ fratrum Ordinis ſancti Dominici, quam Ludouici Molina, aliorumque ſocietatis Ieſu Religioſorum, & autographo, ſive exemplari prædictæ aſſerte conſtitutionis Pauli V. nullam omnino eſſe fidem adhibendam: neque ab alterutra parte, ſeu à quocumque alio allegari poſſe, vel debere, ſed ſuper quaſtione prædicta obſeruanda eſſe decreta Pauli V. Urbani VIII. ſuorum prædeceſſorum ſiderum facit Ioann. Antonius Thomæſtus ſanctæ Romanæ, & vniuerſalis inſcriptionis Notar. Huius autem decreti publicatio ita peracta eſt. Anno à Natiuitate D. N. Ieſu-Chriſti, milleſeſcentef. quinquag. quarto, indiſione 7. die vero vigintiſima ſeptima Aprilis Pontific. Sanctiſſ. in Chriſto Patru, & D. N. Innocentij diuina præuidencia Papa X. anno eius decimo ſupraſcriptæ litteræ Apoſtolica, ſive decretum aſſertum, & publicatum ſuit ad vltimas Baſilicæ S. Ioannis Lateranenſis, & Principii Apoſolorum de vrbe, & Cancellariæ Apoſtolice, arguere in acie campis ſere, vt moris eſt, per me Hieronymum Maſcellam euſdem S. D. N. Papa, & Romana inſcriptionis curſorem. Decreti huius authenticam copiam apud me habeo.

8. De Hiſpanis inſcriptionibus, quam honorifice hanc Molinæ, & noſtram prædeterminatiis præſcriptionibus abnecentem ſententiam probauerint conſtat ex datis epistolis cert. 1. à n. 9. & cert. 2. Datique de Luſitana generali inſcriptione reſtaut ex tam ſubſcipientis Epistolis perſpicua reſtimonia clarebunt. Albertus Auſtriæ Archidux, olim Cardin. & Generalis apud Luſitanos fidei quaſtor, cum poſtea à Belgio Hiſpaniam ducturus inſentem Iſabellam claræ Philippi 2. filiam veniſſet, hæc à Matricenſi aula ad Clementem VIII. dedit anno 1599. die Aprilis 12. [Beatiffime Pater, quo tempore Regnum Luſitania, & S. ibi general. inſcriptionem gubernabam oblatis mihi ſunt ſupplices libri aduerſus liberos arbitrij de Molina ſocietatis Ieſu de concordia liberi arbitrij cum gratia donis, diuina præſentia, & prædeterminatione, & vt in eo negotio mature præcederet, poſt cõmunicatam cum ſenatu inſcriptionis materiam datum eſt Doct. Ludouico Molinæ tranſſumptum obiectioſum factarum contra eius librum: quibus ille reſpondit, & ego præcepit, vt, tam obiectioſes, quam reſponſiones ad eas perlegerentur, & excuterentur à perſonis doctis, & grauibz eius Regni, & inter has ab aliquibus Patribz Ordinis S. Dominici. A quibus, cum eſſet compertum nihil eſſe in libro, quod cenſuram promereret, ſiſimo potius continere doctrinam valde vrilem, ſanam, & conformem ſcripturæ, conſeſ, & SS. Patribz: & quod Author omnibus, quæ opponebantur, ſolide ſatisfaciebat, vt liquet ex decreto S. inſcriptionis. his viſis facta eſt copia libri in lucẽ edendij, qui ſtatim prodijt. De quibus V. ſanctitatem admonere volui, quoniam percipio, nunc de nouo hanc eandem materiam Romæ pertractari: atque eidem, qui apud me in Luſitania de opere apud illo detulerunt, modo ad veſtrâ Beatitudinem recurrere, vt in librum cenſura feratur. Atque, vt hæc reſententem motus ſum, tum quia æquum eſt ita fieri: tum quod Author efflagitauit: tum præcipue vt V. ſanctitas per me, qui omnia noui, edoctus, ſtatuar, quod de tam graui negotio magis expediat, in quo, & mea perſiclitatur authoritas, & factæ generalis inſcriptionis Regni Luſitania, & vtraque omnium tam catholico-

rum, quam hæreticorum oculis expoſita eſt.] Conſulit vero Dominicanæ Patres, fuere perdoctus Mag. Bartolomeus Ferreira ſenatus illius publicus cenſor, & Mag. Ioan. Delafucenas tunc Archiduci à confeſſionibus, poſt vero Episcop. Abulenſis.

Idem Luſitanæ inſcriptionis iudicium reſtata eidem Clementi VIII. ſuit Maria Auguſta Imperatrix præſari Alberti mater litteris ad ipſu datu Martij 14. Nouemb. anno 1598. tenoris ſequentis. Beatiffime, perſpecta, & in Germania, & in Hiſpania, cum animi magna cõſolatione, quantum Religio ſocietatis Ieſu Deo, & eius Eccleſiæ deſeruit, obligor ex intimo corde concupiſcere, & adiri eius conſeruationem, & augmentum. Præſertim, cum videam eam à S. illa tua, & Apoſtolica ſede, à Catholicis Principibus tantopere coli, & adamari, quantum tam hæretici, & Pontificiæ Cathedræ omnes hoſtes detestantur. Perſuaſum enim habeo tales fauores neceſſarios eſſe, vt fructus laborum, quos ſuſcipit, creſcat, & mercedis, atque præmij quaſi debitoris titulo, ob plura, & inſignia eius merita erga veſtram ſanctitatem, & totam catholicam Eccleſiam, pro qua inceſſanter fatigatur, veſtram Beatitudinẽ ſuppliciter deprecor, tum propter vniuerſalis Eccleſiæ gratiam, tum propter noſtræ in hanc religionem ærdentiorẽ affectum, vt quæ commendatiſſimam V. habeat ſanctitas, & paterne defendat omnibus occaſionibus ſpeciatiim ea, quæ oblata eſt de P. Ludouici Molinæ libro, quem librum ex autoritate V. ſanctitatis Archidux Albertus filius meus, dum eſſet ſupremus in regno Luſitanie inſcriptor cum toto S. inſcriptionis ſenatu examinauit, ob quorundam emulorum inſtantiam: & reperit criminationes illorum nullas eſſe momentilibz ſecurum, & catholicum eſſe. Quod ipſum quoque iudicium eſt à multis vniuerſitatibus, Prælatibz, & hominibus doctis Caſtelle: quod V. ſanctitas ſuſcipit percipit ab Hiſpaniæ in vrbe legato. Cuius beatiff. perſonam quod V. ſanctit. obediendiſ. ſilia Maria.] Exant etiam apud nos quatuor alie Auguſtæ huius in eandem ſententiam epistolæ eodem anno 2. Decemb. Madriti etiam datis ad eminentiſſ. Cardinales Aldobrandinum, Madruſium, & S. Scueninæ, atq; ad ducent de feſſa Regis Catholici tunc in vrbe legatam. Similis epistola ad Clementem eundem à toto ſupremo inſcriptionis Luſitanæ ſenatu miſſa per id tempus in hæc verba fuit. Beatiff. P. Poſt Sanctiſſimorum pedum ofula, de licentia huius ſenatus Generalis inſcriptionis Luſitanie non paucis ante annis, inſcriptore tunc generali Cardinali Archiduce impreſſi ſunt commentarij P. Ludouici de Molina ſocietatis Ieſu de concordia liberi arbitrij cum gratia donis, &c. habita prius benedicta approbatione P. Bartolomei Ferreira de Dominicanæ familia publici iure in hoc ſenatu cenſoris: quæ approbatio in fronte libri præfertur. Nihilominus accepimus eius libri doctrinam præuiter à nonnullis Theologis in Hiſpania fuiſſe oppugnatam, tandemque ad iudicium ſummi Iſtus Apoſtolici, vnde omnis certa doctrina cenſura petenda eſt cauſam eſſe delatam huiusque cognitionem à V. ſanctitate certis deputatis commiſſam. Cum igitur in eo libro approbatio huius conſilij authoritas, quæ ex delegatione Apoſtolica exiſtit, interpoſita ſit: ac proinde in libri periculo eandem authoritas modo aliquo periclitetur: oportere viſum eſt id exponi ſanctitati veſtræ, prout facimus, humiliter ſupplicantes, vt iubere dignetur communicari huic conſilio obiectioſes, quæ eius libri doctrinam in diſcrimen adducere videntur, dato nobis ſpatio congruo ad tranſmittendam ſatiſfactionem quæ red di poſſe videtur: nihilque interim contra ipſum libri ſtatucendo. Quidquid tamen ſanctitati V. circa totum hoc negotium diſponere placeat, ſubmiſſi, & obſequentiſſimo, vt par eſt, animo, conformiter iudicio ſuſcipiemus Viſſipone in menſa ſenatus generalis inſcriptionis vacante officio inſcriptoris Generalis, &c. ſenatus generalis inſcriptionis.

Illuſtri hoc tantu ſenatus inſtrumento non ſoli ab ipſo approbatam eſſe offenditur doctrinam noſtram prædeterminationes prædeterminatiis auerſentem, ſicuti ex approbatione opulculorum noſtri Suarez (quorum alterum de ſcientia media eſt) ab eodem ſenatu facta 9. Mart. anno 1599. vt conſtat editione ex Typographia Reg. Madriti eodem anno, verum & ſupremo illi ſenatu præ oppoſita ſententia approbatã cum eius doctrine, nec ſolũ cenſuræ deſentio, ea epistola ab illo ſuſcipiatur. Ad quod amplius adhuc elucet: cuius de ſenatus generalis alter inſcriptor illuſtri

Illustriss. D. Fernandus Mascareñas cum his de rebus ad- scribendum se contulit, adeo efficaciter oppositam do- ctrinam impugnauerit, adeoque constanter nostræ adhe- rit, vt infra videbimus. Denique mittenda non est Dom. D. Ioannis de Borgia Augustæ memoratæ Maiordomi Maximi Regiique Senatus Lusitani Consiliarii. Dara ad Clementem eundem, Madridi 8. Iunii, anno 1601. Latina per nostrum Paulum Leonardum citata 1. p. sect. 7. n. 30. motuum enim omnium, & actuum, quibus Molinæ doctrina impetita ab hostibus fuit, eiusque apud Hispaniæ tribunalia, Aca- demias, & doctos quosque triumphorum compendiarie tanti viri historia est. Titulus, quibus Lusitanæ inquisitionis, & Regni authoritatî conulere debet iuricio recensitis ait: (Rumore ab aliquibus per totam Hispaniam diffuso, nempe prohibendam in vrbe concordiam liberi arbitrii) cum gratia donis à P. Ludouico de Molina Societatis Iesu in lucem euulsam valde commotus sum. Quoniam, si sparsus rumor verus fuisset, non modo tristicia occasio fuisset piis, & doctis quibusque eius Regni, periculi quoque non me- dioctis sollicitationi, & authoritatî supremæ fidei Senatus per S. Sedem ea in prouincia erecti; quæ me compellunt, vt Beatitudinî repræsentem, P. doct. Ludouicum de Molina per viginti annos, quibus primariam Theologicæ facul- tatis cathedram Eboresni in Academia moderatus est, at- que per alios multos, quibus à pueritia ad extremam æta- tem ibi vixit, eximia Religiosis vim computatam, & emendatione consummatissimam adeo, vt oraculi instar habe- retur: eiusque libri in pretio magno haberentur cum gene- rali approbatione: singulariter vero opus eius de concordia gratiæ, & liberi arbitrii: non solum, quia more communi data est eodeni facultas à Concilio S. Inquisitionis, & ab aliis Concilijs Regis Domini: Sed, quia ob denuntiationem quorundam Theologorum ex Castellâ Archidux Al- bertus, cum esset V. Sanctitatis Legatus à latere, & supre- mus inquisitor, mandauit cum omni diligentia, quæ obui- cebantur, simul cum auctoris satisfactione diligenter exa- minari: quibus perpenis Archidux cum toto supremo Sen- tatur iudicatum, censura dignum nihil reperiri: proinde non esse impediendum fructum, qui ab eo expectabatur libro, speciatim aduersus hæreses nostrorum temporum, V. Sanctitatem humiliter deprecor hæc omnia perpendat; & quanti inconueniens futurum sit Domini Archiducis V. Beatitudinis legari & supræmæ inquisitionis sententiam tantæ cum circumspectione, & ponderis larum reuocare: quæ etiam toti regno amaritudinis condemnari do- ctrinam viri, quem maximi faciebat, & à quo utilitatem plurimam accepisse fatetur. Et, licet certus sum Theo- logos vrbes, quibus libri examinandi cura demandata est, tan graues esse, vt merus esse non debeat, quin suo fun- gantur munere cum integritate: tamen paria his in locis expectantia de medijs singularibus, & extraordinarijs, qui- bus huius P. hostes vbi fuit ad eum persequendum, mo- uere debet, ad diligenter considerandum eorum delectum, quibus censura commendatur, confido in Deo, & c. V. B. humilis seruus Don. Ioannes Borgia. Porro & si ex his, quæ tota hæc questione proximum concludi absolute nequeat, prædeterminatiuæ præfinitiones, quas in equi- tate damnatas ab omnibus Academicis, Romanis congre- gationibus, & sancta Inquisitione prorsus esse, nostramque eandem auctentem sententiam, vt certam commenda- tam; in hæc vero nostram potius, quam in aduersam po- tuisse omnino concluditur.

QVÆSTIO V.

An per scholam veram Thomisticam, & Philosophorum, & Magistri doctrinam prædeterminatiuæ præfinitiones liceant?

PHILOSOPHORVM primo loco, & Magistri sententiarum cum antiquitatis nomine, tum, quia iam sectam propriam in scholis non habent ex- ploranda sententia, vt postmodum ad celeberrimam Tho- mastice examinem venimus.

Christoph. de Orthogæa, de Deo Vno, Tom. I.

CERTAMEN I.

Philosophis non fatalibus omnibus, ac Ma- gistro sententiarum, prædeterminatiuæ præfinitiones absolute actionum huma- narum fuerunt semper iniuste.

1. CVM res hæc ex naturali Philosophia disputari, ac defini optimè queat, vt ex quæst. 7. patet: merito, dum scholasticorum iudicia super illa explora- mus Philosophorum de illa sententiæ exploranda etiam sunt. Et in primis Philosophorum Principes Platonem, & Aristotelem pro exclusione cuiusvis principij determi- nantis ex parte actus primi voluntatem ad alterum ope- rationis extremum retulimus, ac recitauimus, præter- tim quæst. 1. certam. 2. num. 2. 6. & 8. & certam. 3. num. 1. & 6. dum nostram de actionibus consultationem, consi- lium deliberationem electionem, ac propositum, rerum- que vsum strictum Aristot. statuit. Inde etiam fatum ad actiones solum naturales restrinxit, ne libera fatali neces- sitati, contra ipsarum libertatem, subiaceret, vt multis eius locis probari Iulius Sirenus 3. de fato, cap. 4. & 5. & à cap. 41. ad 44. quod ipsum de Platone ostendunt, Nemesius de natur. hominis, & animæ facultatibus, c. 38. & Ludou. Viues 5. de ciuit. c. 1. allegatis multis ex postre- mo eius lib. de Rep.

2. Nemesij primo loco sententia est. Virtutem (vt- pote sui iuris) carere Domino, & quia omnis Platonis oratio eo pertinet, vt electiones, & aliquas actiones ex electione in nostra esse potestate ostendat, ne ex necessi- tate legis æternæ rerum administratricis Sirenus cap. 44. cit. post med. Stoici (quorum Plato author) & fatum, & in nostra esse aliquid potestate tenetur. Et Plato ipse in gorgia, sine dialog. de Rethorica lib. med. ex Socrate: Quis que sibi imperet, vt temperatus, & sui ipsius potens sit, & v. superatibus, ac cupiditatibus suis imperet: tan- quam scilicet actionum suarum dominus. De Stoicis cum Platone scribit August. lib. 5. de ciuit. cap. 9. sub init. dixisse: Non omnia ex necessitate fieri, quamvis omnia fato fieri contenderent. Et cap. 10. iuit. in his causis, quas sub necessitate esse noluerunt (Stoici) possuisse voluntates nostras; videlicet, non essent libera, si subderentur neces- sitati. Plotinus apud Theodoret. 6. de prouid. post med. aiebat: Libera potestatis animalia, quæ mouentur ex se ipsis, modo in meliorem, modo in deterioiorem partem in- clinare possunt. Et Euripides apud Origen. 2. contra Cellum ante med. & apud Euseb. de preparat. Euang. lib. 6. cap. 6. aiebat: Quædammodum Latius dare operam liberis, & non dare, sic eius filius interficere, & non interficere poterat. Et si extabat de patricidio vaticinium, Et Cicero de natura Deor. & 2. de diuinat. apud August. 5. de ciuitate, cap. 9. & 10. & Viues ibi, Libertatem omni necessitati vinculo solutam asseruit, cum autem concilian- da cum hoc infallibilitati, & celsitudini præscientiæ im- par esset hæc erroneè negauit.

3. Audiendus tamen in hæc sententiam est Aristot. 9. Metaph. cap. 5. text. 9. & 10. vbi statuit: irracionales po- tentias cum requisitis, & absque impedimentis necessario operari; racionales vero, seu liberas esse adhuc contra- riorum factiuas, & ad illa indifferentes. Ita enim dixerat textu comment. 3. Quæ quidem cum ratione agentes omnes contrariorum sunt eadem, & quæ irracionales: vna vnus: Eumque obicitur: quare simul facient contraria quod est impossibile: respondet: Necessè est ergo alterum aliquid esse, quod proprium (aliter) quod domine- tur est, nec adeo commune vtrique dico autem hæc appe- titum, appetitionem, aut probere (id est electio iudicij) quod enim desiderabis principaliter, hoc faciet, quoniam vt posse extiterit, & appropinquauerit passiuo. Quibus verbis, & si ex parte principij aliqualem vi- deatur determinationem requirere; non tamen illam requirit, sed proprietatem solum respectu actus volun- tatis: eamque ponit in probere, seu iudicio, quod ex duobus sequitur de facto appetitus, quod proprium Non 2 eius

TEGA
A. par
Vla